

II

(EÜ asutamislepingu / Euratomi asutamislepingu kohaselt vastu võetud aktid, mille avaldamine ei ole kohustuslik)

OTSUSED

KOMISJON

KOMISJONI OTSUS,

3. aprill 2008,

**erakorraliste meetmete kohta seoses lubamatu geneetiliselt muundatud organismiga „Bt 63”
riisitoodetes**

(teatavaks tehtud numbri K(2008) 1208 all)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2008/289/EÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrust (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 53 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 1829/2003 (geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta) ⁽²⁾ artikli 4 lõikes 2 ja artikli 16 lõikes 2 on sätestatud, et geneetiliselt muundatud toitu ega sööta ei tohi viia ühenduse turule, kui selleks ei ole vastavalt nimetatud määrusele antud luba. Sama määruse artikli 4 lõikes 3 ja artikli 16 lõikes 3 on sätestatud, et geneetiliselt muundatud toidu ja sööda jaoks ei või anda luba, kui ei ole asjakohaselt ja piisavalt tõendatud, et kõnealune toit või sööt ei avalda kahjulikku mõju inimeste või loomade tervisele ega keskkonnale, ei eksita tarbijaid ega kasutajaid ja ei erine asendatavast toidust või söödast niisugusel määral, et selle tavapärase tarbimine võiks põhjustada inimestele või loomadele tohtainevaegust.

⁽¹⁾ EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1. Määrust on viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 202/2008 (ELT L 60, 5.3.2008, lk 17).

⁽²⁾ ELT L 268, 18.10.2003, lk 1. Määrust on muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 1981/2006 (ELT L 368, 23.12.2006, lk 99).

(2) 2006. aasta septembris leiti Ühendkuningriigist, Prantsusmaalt ja Saksamaalt Hiinast pärinevaid riisitooteid, mis olid saastunud lubamatu geneetiliselt muundatud riisiga „Bt 63”, millest teatati toidu- ja söödaalase kiirhoiatussüsteemi kaudu.

(3) Kohe paluti Hiina pädevatel asutustel esitada üksikasjalikud andmed lubamatu geneetiliselt muundatud riisi „Bt 63” geneetilise ehituse kohta. Selgitust paluti ka Hiina turul saada oleva geneetiliselt muundatud riisi päritolu kohta ja selle kohta, kuidas kavatakse Hiina pädevad asutused tagada eksporditavate toodete vastavuse ühenduse nõuetele. Selle vastusena kontrollisid Hiina asutused toidu- ja söödaalases kiirhoiatussüsteemis registreeritud juhtumeid ja peatasid asjaomaste ettevõtete ekspordi. Peale selle tegid nad otsuse kontrollida eksporditud riisi ja riisitooteid ning nõudsid eksporditavalt ettevõtetest, et nad peaksid rangemat kontrolli hangitava toorme üle. Komisjonile esitati ülevaade olukorrast Hiina turul geneetiliselt muundatud riisi ja Bt-tüüpi geneetiliselt muundatud riisi osas, millega leidis kinnitust asjaolu, et geneetiliselt muundatud riis „Bt 63” on Hiina turul ilma loata.

(4) Toiduahela ja loomatervishoiu alalise komitee koosolekul 11. septembril ja 23. oktoobril teavitati liikmesriike kohe olukorrast. Ühtlasi tuletati liikmesriikidele ja ettevõtjatele kirjalikult meelde nende kohustusi lubamatu geneetiliselt muundatud organismi Euroopa Liidu turule toomise ära hoidmiseks.

- (5) Pärast mitmeid lubamatu geneetiliselt muundatud riisi „Bt 63” leide teatati sellest toidu- ja söödaalase kiirhoiatussüsteemi kaudu septembrist kuni oktoobrini 2006; kiirhoiatuste voog katkes, mis kinnitab eeldust, et Hiina asutuste võetud meetmed olid tõhusad.
- (6) 2007. aasta veebruaris teatati toidu- ja söödaalase kiirhoiatussüsteemi kaudu uuest lubamatu geneetiliselt muundatud riisi „Bt 63” leiust. Uus hoiatus tehti söödana kasutatava riisivalgukontsentraadi saadetise kohta, mis saabus Hollandist Kreekasse. Kõnealune saadetus oli Hiinast välja saadetud 20. detsembril 2006. aastal, seega pärast seda, kui Hiina asutused olid sisse seadnud kontrollimeetmed. Pärast komisjonilt tulnud uut hoiatus-teadet ja lisatagatiste nõuet otsustasid Hiina asutused tihendada riisitoodetest proovide võtmist ja nende analüüsimist ning nõudsid, et riisitoodetega oleks kaasas Hiina ametlik kontrolli- ja karantiinitõend. Toiduahela ja loomatervishoiu alalist komiteed teavitati 2. märtsil 2007.
- (7) Vaatamata meetmetele, millest Hiina asutused teatasid, tuli hiljem veel mitmeid hoiatusteateid lubamatu geneetiliselt muundatud riisi „Bt 63” leidude kohta.
- (8) Hoolimata komisjoni korduvatest pöördumistest ei suutnud Hiina asutused edastada komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskusele ei kontrollproove ega määramismetodi protokoll, mis oleks kvalitatiivselt ja kvantitatiivselt piisav selleks, et Teadusuuringute Ühiskeskus saaks kinnitada Hiina asutuste kasutatud määramismetodid.
- (9) Arvestades seda, et Hiina pädevad asutused ei ole suutnud anda piisavaid tagatisi, et Hiinast eksporditud riisitoodetes ei oleks lubamatut geneetiliselt muundatud riisi „Bt 63”, tuleb piiramata liikmesriikide kontrollimiskohustust kujundada ühtne ja järjekindel lähenemisviis, et kiiresti ja tõhusalt toimida ning ära hoida erinevused eri liikmesriikide toimimises olukorra lahendamisel.
- (10) Määruse (EÜ) nr 178/2002 artiklis 53 on sätestatud võimalus asjakohaste erakorraliste ühenduse meetmete võtmiseks kolmandast riigist imporditud toidu või sööda suhtes, et kaitsta inimeste ja loomade tervist ja keskkonda, kui asjaomaste liikmesriikide võetavate meetmetega ei ole riski võimalik rahuldavalt ohjata.
- (11) Võttes arvesse seda, et geneetiliselt muundatud riisile „Bt 63” ei ole ühenduse õigusaktide kohaselt luba antud, ning arvestades eeldatavat ohtu toodete puhul, millele ei ole antud luba vastavalt määrusele (EÜ) nr 1829/2003, millega arvestatakse ka määruse (EÜ) nr 178/2002 artiklis 7 sätestatud ettevaatuspõhimõtet, tuleb võtta erakorralisi meetmeid, et vältida saastunud toodete turuleviimist ühenduses.
- (12) Vastavalt määruses (EÜ) nr 178/2002 sätestatud üldnõuetele on toidu- ja söödakäitlejatel juriidiline esmavastutus tagada nende käideldava toidu ja sööda vastavus toidu-alaste õigusnormide nõuetele ning kontrollida nende nõuete täitmist. Seepärast on toidu ja sööda esmase turuleviimise eest vastutaval ettevõtjal kohustus tõendada, et need ei sisalda saastunud tooteid. Selleks tuleks käesolevas otsuses sätestatud meetmetega ette näha, et teatavate Hiinast pärinevate toodete saadetsi võib turule viia ainult juhul, kui esitatakse analüüsiaruande, mis näitab, et tooted ei ole saastunud geneetiliselt muundatud riisiga „Bt 63”. Heakskiidetud laborid peaksid esitama rahvusvaheliselt tunnustatud standarditele vastava analüüsiaruande. On asjakohane nõuda, et heakskiidetud laboratooriumi analüüsiaruandel peab olema asjaomase pädeva asutuse kinnitus.
- (13) Kuna puudub kinnitatud määramismetod ja ei ole kvaliteedilt ja kvantiteedilt vastavaid kontrollproove, peab kontrolli hõlbustamiseks analüüsiaruande koostama D. Mäde jt välja töötatud konstruktiivsel meetodil (2006).⁽¹⁾ Teadusuuringute Ühiskeskuse juures asuva geneetiliselt muundatud toidu ja sööda referentlabori hinnangul on see praegu kõige sobivam meetod.
- (14) Et takistada lubamatu geneetiliselt muundatud riisiga „Bt 63” saastunud toodete sattumist turule, tuleb proovivõtul ja määramisel võtta arvesse komisjoni 4. oktoobri 2004. aasta soovitus 2004/787/EÜ, mis käsitleb tehnilisi suuniseid toodetena või toodete koostises esinevate geneetiliselt muundatud organismide ja geneetiliselt muundatud organismidest toodetud materjalide proovide võtmise ja tuvastamise kohta seoses määrusega (EÜ) nr 1830/2003.⁽²⁾

⁽¹⁾ European Food Research and Technology, 224:271-278 (2006).

⁽²⁾ ELT L 348, 24.11.2004, lk 18.

- (15) Käesolevas otsuses sätestatud meetmed peavad olema proportsionaalsed ega tohi takistada kaubandust rohkem kui on vaja, mistõttu need peavad hõlmama ainult Hiinast pärit või Hiinast ühendusse saadetud tooteid, mis võivad tõenäoliselt olla saastunud lubamatu geneetiliselt muundatud riisiga „Bt 63”. Kuna lubamatu geneetiliselt muundatud riisiga „Bt 63” võib olla saastunud mitmesuguseid tooteid, on mõistlik koostada meetmete võtmiseks loetelu toodetest, milles võib olla riisi, mis võivad olla riisist või mida toodetakse riisist. Mõned kindlaks tehtud tooted võivad sisaldada või ka mitte sisaldada riisi, koosneda riisist või olla riisist valmistatud. Seetõttu oleks mõistlik lasta ettevõtjatel koostada lihtne tõend, kui tootes ei ole riisi, toode ei ole riisist või toodetud riisist, et vältida kohustuslikke analüüse ja sertifitseerimist.
- (16) Kuue kuu jooksul tuleb olukord seoses võimaliku saastamisega lubamatu geneetiliselt muundatud riisiga „Bt 63” üle vaadata, et hinnata, kas käesolevas otsuses sätestatud meetmed on veel vajalikud.
- (17) On asjakohane näha ette mõistlik ajavahemik käesoleva otsuse jõustumise ja kohaldamise vahel, et liikmesriigid saaksid teha otsuse kohaldamiseks vajalikke korraldusi.
- (18) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed on kooskõlas toiduahela ja loomatervishoiu alalise komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Kohaldamisala

Käesolevat otsust kohaldatakse lisas loetletud Hiinast pärineva või sealt saadetud toidu ja sööda suhtes.

Artikkel 2

Esmase turuleviimise tingimused

1. Liikmesriigid lubavad artiklis 1 nimetatud toodete esmast turuleviimist ainult juhul, kui saadetisega kaasoleva analüüsiaruande originaaleksemplar, mis on koostatud ametlikus või akrediteeritud laboratooriumis kasutades D. Mäde jt välja töötatud konstruktiivset meetodit geneetiliselt muundatud riisi „Bt 63” avastamiseks, on näidatud, et toode ei sisalda, toode ei koosne ega ole valmistatud geneetiliselt muundatud riisist „Bt 63”. Kui analüüsiaruande on välja andnud Hiina akre-

diteeritud laboratoorium, tuleb analüüsiaruande kinnitada pädevas asutuses. ⁽¹⁾

2. Kui artiklis 1 osutatud saadetis on jagatud osadeks, peab osadeks jagatud saadetise iga osaga olema kaasas analüüsiaruande koopia. Kui lõikes 1 osutatud analüüsiaruande puudub, peab ühenduses asuv ettevõtja, kes vastutab toote esmase turuleviimise eest, laskma teha analüüsi artiklis 1 osutatud toodetest, tõendamaks, et need ei sisalda geneetiliselt muundatud riisi „Bt 63”. Kuni analüüsiaruande valmimiseni ei viida tooteid ühenduse turule.

3. Kui lisas nimetatud toode ei sisalda, ei koosne ega ole toodetud riisist, võib analüüsiaruande algise asendada saadetise eest vastutava ettevõtja avaldusega, ⁽²⁾ et toiduaine ei sisalda, ei koosne ega ole valmistatud riisist.

Artikkel 3

Kontrollimeetmed

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada kooskõla käesoleva otsuse nõuetega, sealhulgas pistelised proovid ja artiklis 2 nimetatud meetodi kohased analüüsid juba turul olevatest või importimiseks esitatud toodetest, mida on nimetatud artiklis 1. Nad teatavad komisjonile positiivsetest (ebasoodsatest) tulemustest toidu- ja söödaalase kiirhoiatussüsteemi kaudu. Negatiivsetest (soodsatest) tulemustest teatatakse komisjonile iga kolme kuu tagant.

Artikkel 4

Saastunud saadetised

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, tagamaks, et artiklis 1 osutatud tooteid ei viida turule, kui need sisaldavad, koosnevad või on valmistatud geneetiliselt muundatud riisist „Bt 63”.

Artikkel 5

Kulude korvamine

Liikmesriigid tagavad, et artiklite 2 ja 4 rakendamise seotud kulud kannavad toodete esmase turuleviimise eest vastutavad ettevõtjad.

⁽¹⁾ Analüüsiaruande koostatakse keeles, mida valdab seda väljastav ametnik, kes peab täielikult mõistma iga enda allkirjastatud analüüsiaruande sisu, ning mida valdab selle riigi kontrolliv ametnik, kuhu kaup imporditakse.

⁽²⁾ Avaldus koostatakse keeles, mida valdab seda väljastav ettevõtja, kes peab täielikult mõistma enda allkirjastatud avalduse sisu, ning mida valdab selle riigi kontrolliv ametnik, kuhu kaup imporditakse.

*Artikkel 6***Meetmete uus hindamine**

Olukorda hinnatakse uuesti hiljemalt 15. oktoobril 2008. aastal.

*Artikkel 7***Kohaldatavus**

Käesolevat otsust kohaldatakse alates 15. aprillist 2008. aastal.

*Artikkel 8***Adressaadid**

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 3. aprill 2008

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Androulla VASSILIOU

LISA

Toode	CN-kood
Koorimata riis	1006 10
Kooritud (pruun) riis	1006 20
Poolkroovitud või kroovitud riis, poleeritud või poleerimata, glaseeritud või glaseerimata	1006 30
Purustatud riis	1006 40 00
Riisijahu	1102 90 50
Riisitangud ja -lihtjahu	1103 19 50
Riisigraanulid	1103 20 50
Helvestatud riis	1104 19 91
Valtsitud või helvestatud viljaterad (v.a kaera-, nisu-, rukki-, maisi- ja odraterad ning helvestatud riis)	1104 19 99
Riisitärklis	1108 19 10
Jaemüügiks pakendatud imikutoidud	1901 10 00
Keetmata pastatooted, täidiseta või muul viisil toiduks valmistamata, muna sisaldavad	1902 11 00
Keetmata pastatooted, täidiseta või muul viisil toiduks valmistamata, muna mittesisaldavad	1902 19
Täidisega pastatooted, kuumtöödeldud või muul viisil toiduks valmistatud või mitte	1902 20
Muud pastatooted (muud kui kuumtöötlemita pasta, täidiseta või muul viisil toiduks valmistamata või muud kui täidisega pasta, kuumtöödeldud või muul viisil toiduks valmistatud või mitte)	1902 30
Teraviljade või teraviljasaaduste paisutamisel või röstimisel saadud toidukaubad, valmistatud riisist	1904 10 30
Müsli-tüüpi tooted röstimata teraviljahelvestest	1904 20 10
Röstimata teraviljahelvestest või nende segudest ja röstitud teraviljahelvestest või paisteradest toidukaubad, valmistatud riisist (v.a müsli-tüüpi tooted röstimata teraviljahelvestest)	1904 20 95
Riis, eelkeedetud või muul viisil toiduks valmistatud, mujal nimetamata (v.a tangud, jahu, paisutamisel või röstimisel saadud toidukaubad või toidukaubad röstimata teraviljahelvestest või röstimata ja röstitud teraviljahelveste või paisutatud teraviljade segust)	1904 90 10
Riispaber	ex 1905 90 20
Kliid, pebred jm tuulamis-, jahvatus- vm töötusjäägid, riisist tärklisesisaldusega kuni 35 % massist, granuleerimata või granuleeritud	2302 40 02

Toode	CN-kood
Kliid, pebred jm tuulamis-, jahvatus- vm töötlusjääd, riisist, mille tärklisesisaldus ei ole kuni 35 % massist, granuleerimata või granuleeritud	2302 40 08
Peptoonid ja nende derivaadid; mujal nimetamata valgud ja nende derivaadid; kroomitud või krooimimata naha pulber	3504 00 00